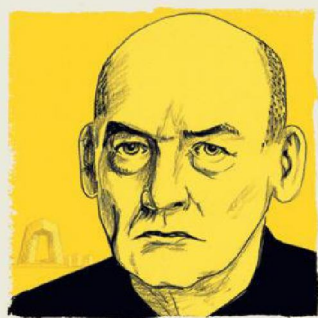

DE TOP-10

1. Rem Koolhaas (70)
2. Rijksmuseum
3. Anton Corbijn (60)
4. Koninklijk Concertgebouworkest
5. Ivo van Hove (57)/
Toneelgroep Amsterdam
6. Tiësto (46)
7. Hans van Manen (83)
8. André Rieu (66)
9. Van Gogh Museum
10. Iris van Herpen (31)

ILLUSTRATIES ROEL VENDERBOSCH

Van links naar rechts: architect **Rem Koolhaas**, regisseur **Ivo van Hove**, en ontwerper **Iris van Herpen**.

Nederland is het land van dans, dance en design

NRC Cultuur Top 100

Architect Rem Koolhaas, Nederlands invloedrijkste cultuurdrager, stelt de Top 100 meteen ter discussie.

Door onze cultuurredactie

AMSTERDAM. Architect Rem Koolhaas was in 2014 internationaal de invloedrijkste Nederlandse cultuurmaker. Dat heeft de jury van de eerste *NRC Cultuur Top 100* bepaald.

Tien juryleden uit binnen- en buitenland verkozen Koolhaas, vorig jaar de directeur van de Architectuurbijeenkomst in Venetië, boven het Rijksmuseum en fotograaf en regisseur Anton Corbijn.

Jurylid Robin de Levita, theater-entertainmentproducent, noemt de architectuur van Koolhaas „reclame voor Nederland”. „Zijn projecten stralen ongekende ambitie en wereldniveau uit.” Een ander jurylid, Sotheby's-directeur Nanne Dekking, vindt dat „Koolhaas' visie op hoe steden moeten functioneren de architectuur overstijgt”.

Mix van autoriteit en invloed

De Cultuur Top 100 beoogt een mix te zijn van autoriteit en invloed, van reputatie en verdienen, van omzet en geloofwaardigheid. Voor de samenstelling zijn gegevens verzameld over aan-

tallen optredens, exposities of ontwerpen in 2014, over inkomsten uit het buitenland, over prijzen, onderscheidingen en internationale media-aandacht. Een jury van tien deskundigen heeft vervolgens op basis van een longlist van bijna 150 kunstenaars, creatievelingen en culturele instellingen beoordeeld wie vorig jaar het meest tot de verbeelding spraken en het sterkst bijdroegen aan het beeld van Nederland Cultuurland.

Met zestien cultuurmakers is klassieke muziek de discipline met de meeste vertegenwoordigers. Maar als naar de top van de lijst wordt gekeken, is Nederland in het buitenland vooral het land van de drie D's: dans, dance en design. Dj Tiësto en choreograaf Hans van Manen staan bijvoorbeeld hoog in de toptien, voor walskoning André Rieu en dirigent Haitink.

Volgens Cees de Graaff, directeur van Dutch Culture, het centrum dat

Nederlandse cultuurexport bevordert, weerspiegelt de NRC Cultuur Top 100 waar Nederland goed in is. „Natuurlijk de dj's, maar ook de dans. Onze dansgezelschappen horen tot de wereldtop, mede dankzij onze goede opleidingen. En elk land heeft goede ontwerpers, maar niemand is zo goed in *social design* als de Nederlanders.”

22 vrouwen, de hoogste op 10

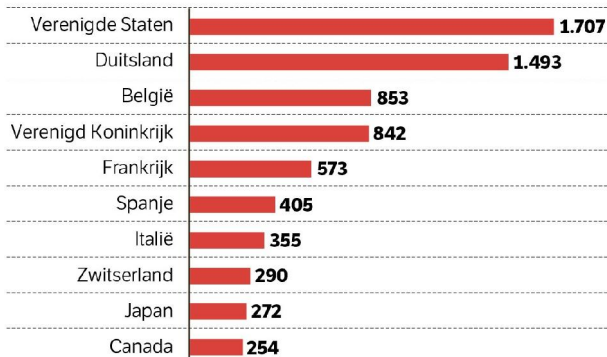
Met 22 vrouwen in de lijst zijn de mannen sterk oververtegenwoordigd. Modeontwerpster Iris van Herpen is met een tiende plaats de hoogst genoteerde vrouw. In de Top 20 staan ook nog beeldend kunstenaar Marlene Dumas, actrice Carice van Houten en ontwerpers Hella Jongerius en Irma Boom.

In een vraaggessprek stelt Rem Koolhaas het belang van een Nederlandse lijst ter discussie. Hij zegt: „Ik vind nationaliteit als kwaliteit of als groepering onzinnig op het moment dat Europa zich aan het omvormen is tot iets nieuws. Ideologisch gezien voel ik me een Europeaan.” Koolhaas krijgt als prijs van NRC een dubbele advertentiepagina aangeboden, te besteden aan een maatschappelijk doel.

Op de site van de krant kunnen bezoekers een stem uitbrengen. Het Nederlands Dans Theater kreeg tot dusver de meeste stemmen.

Nederlandse cultuur: vooral in buurlanden en de VS

Waar Nederlandse kunstenaars optraden en exposeerden in 2014*

*Absoluut aantal optredens/exposities

NRC 151015 / PB / Bron: Dutch Culture, NRC

Inleiding Het samenstellen van de NRC Cultuur Top 100

Nederlandse kunstenaars zijn in het buitenland veelgevraagd.

NRC zocht uit wat hun prestaties in 2014 waren en maakte met behulp van een deskundige jury een ranglijst.

Hollands beste kunstenaars in het buitenland

Door onze redacteurs

Arjen Ribbens en Daan van Lent

Jarenlang was André Rieu de onbetwiste Flying Dutchman. Met zijn orkest vloog de Limburgse walskoning de wereld over, op tournees waarbij de concertreeksen van Madonna, Coldplay en Metallica wat betreft omzet soms verbleekten. De laatste jaren zijn er meer Nederlandse cultuurmakers die vliegtuig-in vliegtuig-uit stappen. Van architect Rem Koolhaas is wel gezegd dat hij meer tijd in de lucht doorbrengt dan op aarde. En hoeveel reportages zijn er niet gemaakt over Hollandse dj's die de hedendaagse jongensdroom leven: met privéjet van Ibiza via Miami naar Hongkong, van de ene party naar de andere?

De internationale reikwijdte van Nederlandse kunst en cultuur is enorm. De tijd dat het vooral de schilders uit de Gouden Eeuw en Vincent van Gogh waren die het Hollandse culturele imago bepaalden, ligt ver achter ons. In hoeverre dat te danken is aan de overheid zal volgende maand blijken, als de uitkomsten worden gepubliceerd van een groot onderzoek naar het internationale cultuurbeleid. Vooruitlopend daarop presenteert deze krant de eerste *NRC Cultuur Top 100*, een ranglijst van de meest succesvolle Nederlandse culturele exporteurs over het jaar 2014.

De Top 100 van 2014 is een gewogen ranglijst – een mix van autoriteit en invloed, van reputatie en verdiensten, van omzet en geloofwaardigheid.

De NRC-kunstredactie heeft eerst, na raadpleging van het Mondriaan Fonds, het Fonds Podiumkunsten, Filmfonds en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, een kandidatenlijst opgesteld met namen van 140 cultuurmakers uit twaalf disciplines. Daarop stonden vooral kunstenaars en gezelschappen die in het buitenland actief zijn, maar ook musea en

evenementen die grote hoeveelheden toeristen naar Nederland lokken.

Van alle kandidaten is uitgezocht wat in 2014 hun belangrijkste prestaties waren: hoe vaak ze in het buitenland hebben opgetreden of geëxposeerd, hoeveel bezoekers ze trokken, hoe vaak in buitenlandse media over hen is gepubliceerd, welke prijzen of onderscheidingen ze hebben gekregen, hoeveel omzet ze hadden.

Het duiden van de gegevens was de taak van een tienkoppige jury. Zij gaven aan welke dertig cultuurmakers volgens hen in het buitenland vorig jaar het meeste tot de verbeelding spraken en het sterkste bijdroegen aan het beeld van Nederland Cultuurland. Aan de keuzes van de jury zijn punten toegekend, waarna een Top 100 ontstond.

We hebben ons beperkt tot levende cultuurmakers. Toeristenmagneten als het Anne Frank Huis, Kinderdijk en de Keukenhof zijn buiten beschouwing gelaten. Net als commerciële bedrijven die (soms) cultuurproducten voortbrengen, zoals de televisieproducenten Endemol en Eyeworks, kledingfabrikant G-Star en computerspelontwikkelaar Guerrilla Games.

In een multiculturele samenleving heeft het begrip 'Nederlands' enige opheldering. Beeldend kunstenaar Marlene Dumas is geboren in Kaapstad, toneel- en operaregisseur Ivo van Hove in het Vlaamse Heist-opden-Berg. Waarom staan zij wel in de NRC Cultuur Top 100 en de (deels) in Amsterdam wonende Oscar winnende regisseur Steve McQueen bijvoorbeeld niet? Voor 'buitenlandse' cultuurmakers gold als criterium de tijd die zij in Nederland hebben doorgebracht en of ze als 'Nederlanders' worden beschouwd. Klassieke muziek is de sector met de meeste vertegenwoordigers in de Top 100. Maar als we naar de top van de ranglijst kijken, dan is Nederland in het buitenland toch vooral het land van de drie

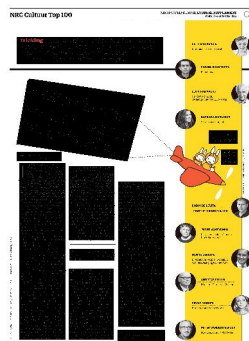
D's: dans, dance en design.

De jury had weinig moeite om de eerste dertig namen voor de lijst aan te wijzen. Drie cultuurmakers sprongen er bovenuit. Anton Corbijn, de nummer 3, is de enige cultuurmaker die van alle juryleden punten kreeg. Niet alleen werd hij geroemd als een fotograaf die „de muziekfotografie opnieuw uitvond” (citaat jurylid Peter Vantyghe), ook zijn werk als filmregisseur oogstte veel waardering: „Welke Nederlander regisseert er een film met George Clooney in de hoofdrol?” (Birgit Donker).

Drie juryleden wezen de nummer 2 in de Top 100, het 'nieuwe' Rijksmuseum, als winnaar aan. „Geweldig gebouw, geweldige collectie en een geweldige directie die een prachtig evenwicht vindt tussen inhoudelijkheid en marketing” (Leon Ramakers) en „Sinds de heropening een van de beste musea ter wereld” (Ruth MacKenzie).

Toch was er één cultuurmaker die meer punten behaalde en door de jury als winnaar van de eerste NRC Cultuur Top 100 werd aangewezen: architect Rem Koolhaas. Bijna alle juryleden noemden hem als een van de eersten op hun lijst met de belangrijkste culturele ambassadeurs van 2014. Zelfs Groninger Museum-directeur Andreas Blühm, die „nog niet heeft kunnen ontdekken hoe Koolhaas en zijn bureau met hun gebouwen de wereld mooier hebben gemaakt”.

FOTO: S&P, JAN ZEEMAN, ELMER DE HAAS, ROB OVERMEER, PHILIPPE GERLACH, MERLIN DOORMER, ATHOS BUREZ

De bewondering voor de man die in 2014 directeur was van de Architectuurbiënnale in Venetië is groot: „Zijn visie op hoe steden moeten functioneren overstijgt de architectuur” (Nanne Dekking). En: „Koolhaas is reclame voor Nederland. Zijn projecten stralen ongekeerde ambitie en wereldniveau uit” (Robin de Levita).

Een terechte winnaar, kortom. Aan de uitverkiezing is een prijs verbonden. Rem Koolhaas krijgt een dubbele advertentiepagina aangeboden, te besteden aan een maatschappelijk doel naar keuze.

Met dank aan **DutchCulture**, Centre for international cooperation, en documentalist **Marianne Vermaak**.

Hollandse dj's leven de jongensdroom: per privéjet naar Ibiza en Miami

De 10 juryleden

Nijntje van **Dick Bruna**; nr. 11 in de Top 100

RUTH MACKENZIE

Directeur Holland Festival

RAFAËL ROZENDAAL

Kunstenaar

LEON RAMAKERS

Concertpromotor, medeoprichter Mojo Concerts

BARBARA HANNIGAN

Sopraan en dirigent

ROBIN DE LEVITA

Theater- en televisieproducent

PETER VANTYGHEN

Redacteur cultuur & media bij *De Standaard*

NANNE DEKKING

Directeur Verkoop bij Sotheby's voor alle vestigingen, New York

ANDREAS BLÜHM

Directeur Groninger Museum

BIRGIT DONKER

Directeur Mondriaan Fonds

PETER VANDERMEERSCH

Hoofdredacteur NRC Media

